

Raport special al Avocatului Poporului privind asistența psihologică în cadrul centrelor de reținere și arestare preventivă

În aplicarea mandatului său constituțional, Instituția Avocatul Poporului, prin Domeniul privind prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție, îndeplinește, încă din anul 2014, atribuții specifice de Mecanism Național de Prevenire, în conformitate cu legislația română, europeană și internațională. Mecanismul Național de Prevenire exercită un **mandat preventiv**, rolul său fiind identificarea situațiilor cu risc potențial pentru rele tratamente oriunde o persoană se află în urma unei decizii judiciare sau administrative și de unde nu poate pleca prin propria voință, fie că e vorba de închisori, de centre de arest preventiv, de cămine pentru persoane vârstnice, de centre de plasament pentru copii, de spitale de psihiatrie sau de alte tipuri de spitale.

Astfel, în perioada 2015-2020, au fost efectuate 51 de vizite în centrele de reținere și arestare preventivă din România din subordinea Inspectoratului General al Poliției Române.

Urmare activității desfășurate cu această ocazie, a fost întocmit **Raportul cu privire la asistența psihologică în cadrul centrelor de reținere și arestare preventivă - Extras din constatările celor 51 de vizite ale Mecanismului Național de Prevenire 2015-2020**.

Raportul își propune să sublinieze însemnătatea asistenței psihologice pentru toate persoanele aflate în arest preventiv, precum și pentru persoanele din grupuri vulnerabile - minori, consumatori de droguri, femei, persoane cu dizabilități, persoane cu afecțiuni psihiatrice în evidență, străini, LGBTI, persoane vârstnice - astfel încât în cazul constatărilor unor deficiențe majore să contribuie la schimbarea legislației și a politicilor publice. Scopul raportului este de a ajuta la introducerea, expunerea și explicarea problemelor complexe dintr-un loc de reținere și arestare preventivă, atât autorităților competente, cât și unui public larg, venind totodată și în sprijinul personalului angajat din centrele de reținere și arestare preventivă.

Deficiențele constatate la mai multe centre de reținere și arestare preventivă pot constitui o problemă de sistem. Recomandările esențiale din rapoartele de vizită cu referire la specificul acestui raport:

1. Asigurarea evaluării psihologice la depunerea în arest pentru identificarea oricăror nevoi de asistență psihologică; evaluarea statusului psihic, a riscurilor fiecărei persoane private de libertate la depunere și a persoanelor care urmează un tratament psihiatric pentru stabilirea unui plan de tratament care să includă (sau nu) o intervenție psihologică/psihoterapeutică concomitent cu tratamentul psihiatric.

2. Asigurarea serviciilor de psihologie clinică și psihoterapie prin psihologi cu competență în psihologie clinică și psihoterapie, extinderea serviciilor astfel încât să se răspundă potrivit nevoilor de asistență psihologică, consiliere psihologică și psihoterapie ale persoanelor custodiate. Persoanele cu afecțiuni psihice, care prezintă nevoi de evaluare clinică nu pot fi asistate de psihologi care au competențe în psihologia aplicată în domeniul securității naționale.

3. Angajarea psihologilor sau contractarea serviciilor psihologilor cu competență în psihologie clinică și psihoterapie care să deservească centrele de rețineră și arestare preventivă.
4. Asigurarea autorităților că psihologii sunt cu adevărat independenți de personalul centrului de rețineră și arestare preventivă, în acest scop trebuie să se ia serios în considerare transferul de responsabilitate către Ministerul Sănătății.
5. Cazarea a cel puțin două persoane în camera de detenție pentru diminuarea riscului suicidal și pentru reducerea sentimentului de izolare (în funcție de fiecare caz) și evaluarea riscului suicidal prin scale/instrumente psihologice specifice.
6. Eficientizarea colaborării cu unitățile medicale de psihiatrie în cazul persoanelor cu un diagnostic psihiatric sau cu nevoie de evaluare psihiatrică și asigurarea asistenței psihiatrice persoanelor adulte și minorilor.
7. Evaluarea și testarea persoanelor pentru consum de droguri și asigurarea tratamentului conform nevoilor clinice ale fiecărei persoane și eficientizarea colaborării cu centrele regionale de prevenire, evaluare și consiliere antidrog în cazul persoanelor consumatoare de droguri.
8. Eficientizarea colaborării cu direcțiile generale de asistență socială și protecția copiilor în cazul minorilor proveniți din centrele rezidențiale.
9. Înființarea, în unitățile de poliție, a unor camere/secții special destinate pentru custodierea minorilor care să fie diferite de cele pentru custodierea adulților (prin dotare, amenajare, facilități), minorii să beneficieze de condiții speciale care să minimalizeze impactul încarcerării.
10. Reamenajarea sectorului vizită și acordarea dreptului minorilor de a avea vizite fără dispozitive de separare în vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării fizice, psihice sau morale și în situația vizitatorului minor.
11. Asigurarea permanenței în situațiile în care sunt custodiate persoane de sex feminin, prin desemnarea prin ordin al șefului inspectoratului a unor agenți de sex feminin care să asigure paza, supravegherea și transferul persoanelor private de libertate de sex feminin.
12. Adaptarea a cel puțin unei camere și a unui grup sanitar pentru a fi utilizate de persoanele cu dizabilități.
13. Asigurarea unei pregătiri profesionale pentru lucrătorii de poliție care să ofere o formare de bază cu privire la modul de abordare a persoanelor cu afecțiuni psihice și alte categorii vulnerabile (minori, LGBTI etc.). Adoptarea unor strategii, politici și regulamente interne, manuale, pentru protejarea și tratarea corespunzătoare a deținuților LGBTI.
14. Asigurarea ca o parte rezonabilă din zi (adică opt ore sau mai mult), să fie petrecută în afara camerelor, persoanele să fie implicate într-o activitate de natură variată (muncă, cu valoare vocațională, educație, sport, recreere). Crearea unor spații pentru activități comune și asigurarea unui program de activități zilnice pentru minori.

Raportul se regăsește pe site-ul instituției, la secțiunea *Activitatea AVP - Rapoarte speciale – Rapoarte speciale 2021*, sau accesând link-ul: <https://avp.ro/wp-content/uploads/2021/04/RAPORT-asistenta-psihologica-CRAP-uri.pdf>

București, 7 mai 2021